

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2008-4-100 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 12-33/973-297
Karar Tarihi : 14.06.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Prof. Dr. Metin TOPRAK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖR : Osman Tan ÇATALCALI

C. BAŞVURUDA

BULUNAN

:- İdeal Sağlık Danışmanlık Eğitim Hizmetleri İş Güvenliği Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Mehmet Ali KÖKSAL
Keçeci Fuat Paşa Konağı, Belkıs Dilligil Sk. No: 8/1 Daire:1 Moda,
Kadıköy/İstanbul

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:

- Ansell Healthcare Europe N.V.
Riverside Business Park - Block J Boulevard International 55
Brussels 1070 BELGIUM
- İstanbul Ticaret Hırdavat San. Ltd. Şti.
Tersane Cd. No:33 Karaköy/İstanbul
- Vision Danışmanlık Medikal İthalat İhracat Turizm San. Ltd. Şti.
Mustafa Kemal Paşa Mah. 2115 Sk. No: 10 Güzelbahçe/İzmir

(1) **E. DOSYA KONUSU:** Ansell Healthcare Europe N.V., İstanbul Ticaret Hırdavat San. Ltd. Şti. ve Vision Danışmanlık Medikal İthalat İhracat Turizm San. Ltd. Şti.'nin işgüvenliği eldivenleri pazarında rekabete aykırı eylemleri ile 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal ettikleri iddiası üzerine verilen 27.05.2008 tarih ve 08-35/463-163 sayılı Kurul kararının Danıştay 13. Dairesinin 23.11.2011 tarih ve 2008/10632 E., 2011/5238 K. sayılı kararı ile iptal edilmesi üzerine konunun yeniden değerlendirilmesi.

(2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** İdeal Sağlık Danışmanlık Eğitim Hizmetleri İş Güvenliği Ltd. Şti. (İdeal) tarafından yapılan başvuruda özetle;
- İdeal'in, rakip konumundaki Ansell ürünlerinin neredeyse tamamında kendileri gibi bir dağıtıcı olan İstanbul Ticaret'in alt bayisi konumuna indirildiği ve bu şirketten alım yapmak durumunda bırakıldığı,
- Ansell Healthcare Europe N.V. (Ansell)'nin Türkiye'de herhangi bir şubesi ya da irtibat bürosu bulunmadığı halde, Vision'un ortağı Yves Lonneville'in, Ansell'in Türkiye temsilcisi gibi hareket etmesi ve Vision firması tarafından Ansell'e fatura kesilmesi; ayrıca Türkiye'de şubesi veya temsilciliği bulunmayan Ansell'in yasalara aykırı bir şekilde Türkiye'de faaliyet gösterdiği ve kendi adına eleman istihdam ettiği,

12-33/973-297

- İstanbul Ticaret'in ana dağıtıcı olarak atanmasını takiben, İdeal'in acil siparişlerinin "stoklarda ilgili ürünün bulunmadığı" gerekçesiyle geri çevrildiği; diğer siparişlerde ise satışın yapılacağı nihai müşterilerin bilgilerinin Ansell'in Türkiye temsilcisi olarak hareket eden Vision firması yetkililerine bildirilmesi şartıyla mal teslimatının yapıldığı; ayrıca Vision firması yetkilileri tarafından İdeal'in müşterilerine ilişkin bilgilerin İstanbul Ticaret'e aktarılması İstanbul Ticaret'in ve bu şirketin bazı alt bayilerinin söz konusu müşterilere daha uygun fiyatlarla satış yapmasına imkan tanıdığı ve böylece İdeal'in rekabet gücünün kırıldığı,
- Ansell firması ile bu firmanın Türkiye temsilcisi Yves Lonneville'in sık sık gönderdikleri e-postalarla İdeal'e başka marka ürünleri satmaktan vazgeçmesi yönünde baskı uyguladığı; ancak İstanbul Ticaret de başka marka ürünler sattığı halde bu duruma göz yumulduğu ve
- Paralel ithalatın engellendiği ifade edilmiştir.

- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 25.04.2008 tarih ve 2489 sayılı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 18.04.2012 tarih ve 2008-4-100/BN sayılı Bilgi Notu'nun görüşülmesi sonucunda önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (4) İlgili karar uyarınca düzenlenen 08.06.2012 tarih ve 2008-4-100/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (5) **H. RAPORTÖRÜN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle; dosya konusu iddialara ilişkin olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı ve şikâyetin reddinin gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Taraflar

I.1.1. Ansell Healthcare Europe N.V. (Ansell)

- (6) Türkiye'de doğrudan herhangi bir faaliyeti bulunmayan ve yerleşik bir firma olmayan Ansell, Türkiye'de yerleşik dağıtıcılar aracılığıyla, iş güvenliği gibi çalışanların işlerini yaparken korunması gereken pek çok farklı pazarlarda faaliyet gösteren bir teşebbüstür. Hem Avrupa hem de Türkiye pazarı ile ilgili operasyonlarını Belçika'dan yürüten teşebbüs, ürünlerini toplam 21 ülkeye ihraç etmektedir.

I.1.2. İstanbul Ticaret Hırdavat San. Ltd. Şti. (İstanbul Ticaret)

- (7) İstanbul Ticaret yurt dışından tedarik ettiği Ansell, Sacobel, Veo ve Espina gibi markaların iş güvenliği ürünlerinin pazarlamasını yapan bir teşebbüstür.

I.1.3. Vision Danışmanlık Medikal İthalat İhracat Turizm San. Ltd. Şti. (Vision)

- (8) İlgili ürün pazarında faaliyet göstermeyen ve bir danışmanlık şirketi olan Vision, araştırma dönemi itibarıyla tasfiye halindedir.

I.2. İlgili Pazar

I.2.1. İlgili Ürün Pazarı

12-33/973-297

- (9) Şikayete konu ürünler genel olarak iş güvenliği malzemeleridir. İş güvenliği alanında kullanılan malzemeler; “baret”, “gaz maskesi”, “toz maskesi”, “güvenlik gözlükleri”, “kulak tıkacı”, “kulaklık” ve “iş eldivenleri” gibi çok sayıda ürün grubundan oluşmaktadır. Bu ürün gruplarından her biri farklı amaçlar ve çalışma ortamı için tasarlandığından birbirinin ikamesi değildir. Diğer yandan “iş eldivenleri” pazarının da pek çok farklı alt pazarı mevcut olup bunlardan başlıcaları “mekanik riske karşı korumalı iş eldivenleri pazarı” ve “kimyasal riske karşı korumalı iş eldivenleri pazarı”dır. Ancak şikayetin “iş güvenliği eldivenleri pazarı”na ilişkin olması nedeniyle ilgili ürün pazarı “*İş Güvenliği Eldivenleri Pazarı*” olarak belirlenmiştir.

I.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (10) İlgili coğrafi pazar “Türkiye” olarak belirlenmiştir.

I.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

I.3.1. Yapılan Tespitler

- (11) Ansell’in Türkiye’de doğrudan herhangi bir faaliyeti olmadığından, hakkında önaraştırma açılan diğer teşebbüsler olan İstanbul Ticaret ve Vision’dan bilgi ve belge istenmiştir.
- (12) İş güvenliği pazarının yapısının öğrenilebilmesi için, İstanbul Ticaret’ten gelen yazıda yer alan ve bu sektörde faaliyet gösteren 23 teşebbüse ve İstanbul Ticaret’in iş güvenliği ürünlerini sattığı bazı büyük teşebbüslerden (Koçtaş Yapı Marketleri Tic. A.Ş. - Koçtaş, Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş. – Erdemir, Mercedes Benz Türk A.Ş. – Mercedes, Türkiye Taşkömürü Kurumu – TTK ve Componenta Dökümcülük Tic. ve San. A.Ş. – Componenta) bilgi talep edilmiştir. Gelen cevabi yazılara göre pazarın özelliklerine aşağıda özetle yer verilmiştir:
- Gerek “iş güvenliği” gerekse de “iş eldivenleri” pazarında pek çok ithalatçı teşebbüs faaliyet göstermektedir,
 - “İş Güvenliği Eldivenleri” pazarının ana alt pazarlarının “mekanik riske karşı korumalı iş eldivenleri”, “kimyasal riske karşı korumalı iş eldivenleri” olarak tanımlanabileceği ifade edilmiştir,
 - Bu teşebbüsler tarafından Starline, Ansell, Beybi, Universal, Cansu, Hercules, Venitex, Mapa, Sacobel gibi pek çok farklı markanın ürünleri ithal edilmektedir,
 - Yukarıda adı geçen markaların ürünleri Türkiye’ye sadece üreticilerin izin verdiği yetkili satıcılar kanalıyla girebilmektedir,
 - Bazı ithalatçı teşebbüsler başka markalar altında ithal ürünlerin ikamesi olan ürünleri yurt içinde de üretmektedirler,
 - Gelen cevapların ortalaması alındığında, ithalatçı teşebbüslerin tahminine göre Türkiye’de satılan iş güvenliği eldivenlerinin yaklaşık %75’i ithal edilirken %25’i ise yurt içinde üretilmektedir,
 - İş güvenliği ve/veya iş eldivenlerinin ithalatının zor olmasının nedeni bu ürünlerin Ekonomi Bakanlığı’nın belirlediği standartlara uymak zorunda olduğudur,
 - Pazarın büyüklüğünün birbirinden farklı özelliklere sahip iş eldivenlerinin farklı GTİP numaraları altında ithal edilmesi nedeniyle bilinmesi mümkün değildir.
- (13) İş güvenliği eldivenlerinin alıcıları tarafından gönderilen cevaplar ise aşağıdaki şekilde özetlenmiştir:
- Alıcılar farklı markaları ithal eden pek çok farklı ithalatçı teşebbüsle çalışmaktadırlar,
 - Her sene aynı tedarikçi veya markayla çalışmamaktadırlar,

12-33/973-297

c. Bazı alıcılar belirledikleri standartlara uyan ürün olmaması durumunda bu ürünleri yurtdışından kendileri ithal edebildiği¹ gibi bu ürünleri ithal etmiş olan başka ithalatçılarla da çalışabilmektedirler.

Tablo 1- İş Güvenliği Eldivenleri Pazarında Faaliyet Gösteren 14 Büyük Teşebbüsün 2005-2011 Yılları Arasındaki Satışlarının Toplam Satışlara Oranı

	2005 (%)	2006 (%)	2007 (%)	2008 (%)	2009 (%)	2010 (%)	2011 (%)
Ateş İnş. San. Taah. Tic. A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Beybi Plastik Fab. San. A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Cansular Hırdavat A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Egebant Zımpara ve Polisaj A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Erataş İş Güvenliği Ltd. Şti.	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Euro Protection İstanbul Ltd. Şti.	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Evren İş Güvenliği Ltd. Şti.	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
İdeal İş Güvenliği	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
İş Koruma İş Güv. Malz. San. Tic. Ltd. Şti.	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Meridyen A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Nam İç ve Dış Ticaret A.Ş.	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Ursan İş Güvenliği Ltd. Şti.	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Yorum İç ve Dış Tic. Ltd. Şti.	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
İstanbul Ticaret	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

- (14) Tablo 1'den, son 6 yılda iş güvenliği eldivenleri ithal eden teşebbüslerden hiçbirinin bu pazardaki pazar payının %25'i geçmediği görülmektedir. Öte yandan Tablo 1'de yer verilen oranların küçük çapta faaliyet gösteren ancak bilgi temin edilemeyen diğer teşebbüslerin satışları olmadan oluşturulduğu dikkate alındığında, tabloda yer verilen oranların daha da düşeceği anlaşılmaktadır.
- (15) İş güvenliği eldivenlerinin büyük alıcılarının, pazarın toplam büyüklüğünün yukarıda yer verilen 14 teşebbüsün satışları kadar olduğu varsayımı altında, 2005-2011 yılları arasında yapmış oldukları alımların toplam alımlara oranına Tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2- İş Güvenliği Eldiveni Alımı Yapan Bazı Büyük Teşebbüslerin 2005-2011 Yılları Arasında Gerçekleştirdikleri Alımlarının Toplam Satışlara Oranı

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Koçtaş	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Erdemir	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Mercedes	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TTK	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Componenta	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam (TL)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

I.3.2. Değerlendirme

¹ (.....).

- (16) İdeal; genel olarak iş güvenliği malzemelerinin pazarlanması alanında faaliyet gösteren, 1999-2007 yılları arasında herhangi bir münhasırlık ilişkisi olmaksızın yurt dışı menşeli bir şirket olan Ansell'in iş güvenliği alanındaki ürünlerinin Türkiye pazarında dağıtımını yapan bir teşebbüstür. 1999-2007 dönemi içerisinde Ansell'in iş güvenliği alanındaki ürünlerinin Türkiye'de dağıtımını yapan başka şirketler de mevcuttur. Ancak 2007 yılında itibaren Ansell'in, ürünlerinin Türkiye pazarında dağıtımını konusunda farklı bir yapılanmaya giderek Ansell ürünlerinin neredeyse tamamında İdeal gibi bir dağıtıcı olan İstanbul Ticaret'i; "87 grubu" olarak adlandırılan belirli bir ürün grubunda ise "Nam" unvanlı bir şirketi Türkiye pazarında münhasır dağıtıcı olarak atadığı dosya içeriğinden anlaşılmıştır.
- (17) İnceleme konusu dilekçede şikayet edilen hususlardan ilki; Ansell'in iş güvenliği malzemelerinin Türkiye pazarında dağıtımını konusunda İstanbul Ticaret ve Nam unvanlı teşebbüslerle "tek alıcıya sağlama yükümlülüğü" içeren dikey anlaşmalar akdederek münhasır dağıtım sistemine geçmesidir.
- (18) Ansell'in önceki dağıtım ağı tek satıcılık ilişkisine dayanmadığından; ürünlerinin satışını sadece bir bayi aracılığıyla değil şikayetçinin de aralarında bulunduğu birden fazla dağıtıcı kanalıyla gerçekleştirmiştir. 2007 yılından itibaren ise, Ansell'in Türkiye pazarındaki yeniden yapılanma çalışmaları kapsamında, "87 grubu" haricindeki bütün iş güvenliği malzemelerinde İstanbul Ticaret tek yetkili satıcı olarak atanmış; "87 grubu"nda ise Nam firması tek dağıtıcı olarak yetkilendirilmiştir. Bu yapılanma neticesinde, 1999-2007 yılları arasında Ansell firmasından mal alan İdeal'in doğrudan ithalatı durmuş ve İdeal bu malları rakibi konumunda bulunan ve "87 grubu" haricindeki bütün ürünlerinin tek satıcısı konumuna gelen İstanbul Ticaret'ten almak zorunda kalmıştır.
- (19) 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun'un 4. maddesinde "*belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri*" yasaklanmıştır. 2003/3 ve 2007/2 sayılı Rekabet Kurulu Tebliği ile Değişik 2002/2 sayılı "Dikey Anlaşmalara ilişkin Grup Muafiyeti Tebliği"nde ise teşebbüsler arasındaki "dikey anlaşmalar"ın 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmasının koşulları belirlenmiştir. 2002/2 sayılı Tebliğ'in 2. maddesi uyarınca; "tek alıcıya sağlama yükümlülüğü" içeren dikey anlaşmalar, Tebliğ'de belirtilen diğer koşulları sağlamaları ve alıcının dikey anlaşma konusu mallara ilişkin pazardaki pazar payının %40'ı aşmaması kaydıyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan grup olarak muaf tutulmaktadır.
- (20) Buna göre, İstanbul Ticaret'in ve/veya Nam'ın ilgili pazarlardaki pazar payları %40'ı aşmadığı sürece Ansell'in bu teşebbüslerle yaptığı "tek satıcıya sağlama" yükümlülüğü içeren dikey anlaşmalar, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulabilecektir. İstanbul Ticaret'in ve/veya Nam'ın ilgili pazarlardaki payının %40'ı aşması halinde ise yapılan dikey anlaşma grup muafiyeti kapsamında çıkacak ve anlaşma bireysel muafiyet şartlarını da taşıyor ise 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında değerlendirilebilecektir.
- (21) Ansell'in ilgili ürünlerin ülkemizdeki dağıtımını konusunda münhasır sisteme geçmesi 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde incelenirken; ilgili pazarlarda gerek sağlayıcı düzeyinde gerekse dağıtıcı düzeyinde çok sayıda teşebbüsün bulunduğu; ayrıca pazardaki toplam talebin önemli bir kısmının ilgili ürünlerin nihai tüketicileri konumundaki büyük sanayi kuruluşlarının ihtiyaçlarından meydana geldiğinin, bu kuruluşların ise,

ihtiyaçlarını doğrudan yurt dışındaki sağlayıcılardan temin edebildiklerinin dikkate alınması gerekmektedir. Bu tür bir pazar yapısı, ilgili pazarlardaki teşebbüslerin yüksek düzeylerde bir pazar payı ve pazar gücü elde etmelerini önlemektedir.

- (22) Tablo 1’de yer alan bilgiler dikkate alındığında, iş güvenliği eldiveni pazarlarında alıcı konumundaki İstanbul Ticaret’in veya başka bir teşebbüsün pazar payının 2005-2011 yılları arasında %40’ın üzerinde gerçekleşmesinin mümkün olmadığı; dolayısıyla, şikayet dilekçesinde yer alan “Ansell’in münhasır sisteme geçmek suretiyle 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesini ihlal ettiği” iddiasına ilişkin olarak herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.
- (23) Şikayet dilekçesinde yer verilen bir diğer husus şikayet konusunun paralel ithalatın engellenmesi şeklinde değerlendirilmesi gerektiğine yöneliktir. Paralel ithalat, hak sahibi veya onun yetkilendirdiği bir kişi tarafından ihraç ülkesinde pazara sunulan malların üçüncü kişilerce hak sahibinin izni olmaksızın başka bir ülkeye ithal edilmesi olarak tanımlanmaktadır. Yurtdışında yerleşik ana satıcılar belirli bir ülkede tek bir firma ile dağıtım anlaşması yaparak sadece onun satış ağı üzerinden mal satmak üzere anlaşma yapabilirler. Böylece söz konusu ülkede ana satıcının markasına yönelik bir piyasa liderliği öngörülerek fiyatların belirli bir seviye üzerinde seyretmesi amaçlanmaktadır. Fakat yurt dışındaki ana satıcının başka ülkelerdeki satış fiyatlarının rekabet ya da farklı sebepler yüzünden daha düşük olduğu durumlarda aynı ürün/ürünlerin bu ülkelerden daha ucuza ithal edilerek satılması söz konusu olabilecektir.
- (24) Bu çerçevede, İdeal’in doğrudan Ansell’den mal almak istemesinin bir paralel ithalat girişimi olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla şikayetçinin paralel ithalat yapmasının engellendiği iddiası geçerliliğini yitirmektedir.
- (25) Şikayet dilekçesinde Ansell’in münhasır sisteme geçmesiyle bağlantılı olarak ileri sürülen bir diğer iddia ise, münhasır sisteme geçilmesi ile birlikte Ansell tarafından İdeal’e mal satışının durdurularak İdeal’in İstanbul Ticaret’ten mal almaya zorlanması ve Ansell’in İdeal aleyhine, İstanbul Ticaret lehine ayrımcı uygulamalarda bulunmasıdır.
- (26) Genel olarak münhasır dağıtım anlaşmalarının; sağlayıcının, ürünlerinin dağıtımında belirli bir bölge ya da müşteri grubu için tek bir dağıtıcı ataması şeklinde tanımlanması mümkündür. Buna göre münhasır dağıtım anlaşmalarının doğal sonucu, sağlayıcının ürünlerini tek satıcı kanalıyla pazara sunması, pazarda ilgili ürünlerin yeniden satışını yapmak isteyen diğer teşebbüslerin ise münhasır olarak atanan tek satıcıdan mal temin etmek durumunda kalmasıdır. Diğer bir ifadeyle, münhasır bir sistemde, sağlayıcı tarafından münhasır olarak atanan teşebbüs ile diğer teşebbüsler arasında bir ayırımın yapılması işlemin niteliği gereğidir. Nitekim, 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi’nin (e) bendinde “eşit hak, yükümlülük ve edimler için eşit durumdaki kişilere farklı şartların uygulanması” olarak tanımlanabilecek “ayrımcılık” yasaklanmakla birlikte “münhasır bayilik” bu yasaklamanın kapsamı dışında tutulmuştur. Dolayısıyla, kurulan münhasır sistemin bir sonucu olarak Ansell’in İstanbul Ticaret lehine ayrımcı uygulamalarda bulunmasının, 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında ihlal olarak nitelendirilmesi olanaklı değildir.
- (27) Sağlayıcı konumundaki teşebbüslerin alıcılarına mal vermemesi ve ayrımcı uygulamada bulunması, 4054 sayılı Kanun’un 6. maddesi kapsamında da değerlendirilebilir. 4054 sayılı Kanun’un 6. maddesi kapsamında bir ihlalden bahsedebilmek için, şikayete konu eylemi gerçekleştiren teşebbüsün hakim durumda bulunması ve şikayete konu uygulamanın da “kötüye kullanma” niteliğini taşıyan bir eylem olması gerekmektedir. Buna göre, Ansell’in

İstanbul Ticaret ve İdeal arasında farklı uygulamalarda bulunmasının 6. madde kapsamında “ayrımcı” bir uygulama olarak değerlendirilebilmesi için, Ansell’in ilgili pazarda hakim durumda ve “eşit durumdaki alıcılara eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar(ın) ileri sürmüş” olması gerekmektedir. Şikayet konusu olayda ise, münhasır dağıtım sistemini benimsemiş bir teşebbüs karşısında, münhasır dağıtıcı ile diğer yeniden satıcıların eşit durumda bulunduğu ileri sürülememektedir. Dolayısıyla, Ansell’in İstanbul Ticaret ve İdeal arasında farklı uygulamalarda bulunmasının, bir “kötüye kullanma” olarak değerlendirilmesi mümkün değildir.

- (28) Ansell’in İdeal’e mal vermeyi kesmesi ise, anılan teşebbüsün dağıtım ağının yeniden yapılandırmasının bir parçası olarak ortaya çıkmaktadır. Ansell, münhasır sisteme geçmesinin doğal bir sonucu olarak atadığı tek dağıtıcı haricindeki teşebbüslere doğrudan mal vermeyi durdurmakta, bunun yerine ürün talep eden teşebbüsleri ilgili ürün gruplarında belirlediği dağıtıcılarına yönlendirmektedir. Bu durum kötüye kullanma hallerinden doğrudan ya da dolaylı olarak mal vermek ile örtüşmemektedir. Zira, Ansell münhasır dağıtıcıları haricindeki tüm teşebbüslere doğrudan mal temin etmeyi durdurmuş ancak bayileri aracılığıyla mal satışına devam etmiştir. Bu durumda Ansell’in malına ulaşılmaktadır ve mutlak anlamda mal vermenin reddedilmesi söz konusu değildir. Dolayısıyla, Ansell’in münhasır sisteme geçmesiyle birlikte İdeal’e mal vermeyi durdurması bir “kötüye kullanma” olarak değerlendirilmemiştir.
- (29) Diğer taraftan, Ansell’in ilgili pazardaki “ayrımcılık”, “mal vermekten kaçınma” gibi şikayet konusu eylemlerinin mevcut olduğu kabul edilse bile, bu eylemlerin 4054 sayılı Kanun’un 6. maddesi kapsamında “hakim durumun kötüye kullanılması” olarak değerlendirilebilmesi için Ansell’in ilgili pazarda hakim durumda olması gerekmektedir. Bu bağlamda şikayet dilekçesinde, Ansell’in kendi ürünlerinde hakim durumda olduğu ileri sürülmektedir. Şikayet dilekçesinde hakim durumun unsurları dikkate alınmaksızın Ansell’in kendi ürünlerinde hakim durumda bulunduğunun iddia edilmesi, şikayetçi tarafından marka bazında bir ilgili ürün pazarının tespit edildiğine işaret etmektedir. Ne var ki şikayet konusu dosya bakımından markaya özgü dar bir pazar tanımının yapılması imkan dahilinde değildir. Zira, Ansell’in üretip satışa sunduğu ürünler ile aynı pazarda faaliyet gösteren başkaca rakip markaların da mevcut olduğu tespiti yapılmıştır. Kaldı ki, marka bazında hakim durum tespiti çok istisnai durumlarda ve markaların bakım onarım piyasası dediğimiz ikincil piyasalarda söz konusu olabilmektedir. Şu halde, Ansell’in ilgili pazarlarda hakim durumda bulunup bulunmadığı değerlendirilirken “hakim durum” tanımını ve ilgili pazarların özelliklerini dikkate alan geniş kapsamlı bir yaklaşımın benimsenmesi gerekmektedir.
- (30) 4054 sayılı Kanun’un 3. maddesinde “hakim durum” tanımlanmıştır. Bu bağlamda, herhangi bir teşebbüsün hakim durumda bulunması; söz konusu teşebbüsün pazar gücünü belirleyen unsurlara bağlıdır. Bu unsurlar genel olarak; ilgili teşebbüsün pazar payı, talebin yapısı (müşteri bağımlılığı, talebin fiyat esnekliği), pazardaki giriş-çıkış engelleri (pazardaki potansiyel rekabet) ve alıcıların alım gücüdür. Kanun’un 6. maddesi kapsamında “hakim durum” tespitinin yapılabilmesi için bütün bu faktörlerin birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle, yukarıda sunulan faktörlerden birinin ya da birkaçının teşebbüsün pazar gücüne işaret etmesi, hakim durum tespiti için tek başına yeterli değildir. Örneğin, herhangi bir teşebbüs, pazarda yüksek bir pazar payına sahip olsa bile, pazarda giriş-çıkış engelleri bulunmuyorsa, bu teşebbüsün rakiplerinden (ya da potansiyel rakiplerinden) bağımsız bir şekilde fiyatları yükseltmesi beklenemeyecektir. Zira, fiyatlar yükselir yükselmez potansiyel rakipler pazara giriş yapabilecek ve söz konusu teşebbüs üzerinde rekabetçi bir baskı oluşturacaktır.

12-33/973-297

- (31) Bu bağlamda; Ansell'in ilgili pazarda hakim durumda olup olmadığı incelenirken; ilgili pazarlarda çok sayıda sağlayıcının bulunması, yurt dışındaki sağlayıcılar açısından Türkiye pazarına girişte ciddi bir engelin olmaması, pazardaki alıcıların büyük oranda alım gücüne sahip teşebbüslerden oluşması, alıcıların ihtiyaçlarını doğrudan yurt dışından temin etmelerinin kolay olması ve halihazırda ilgili ürünlerin yaygın bir şekilde bizzat alıcılar tarafından doğrudan yurt dışından temin ediliyor olması, Ansell'in ürünlerini pazarlayan İstanbul Ticaret'in veya iş eldivenleri pazarında faaliyet gösteren başka bir teşebbüsün pazar payının 2005 yılından itibaren %25'in üzerinde olmaması gibi ilgili pazarlara özgü niteliklerin de dikkate alınması gerekmektedir.
- (32) İlgili pazarlara özgü bu nitelikler; esasında ilgili pazarlarda -önemli pazar paylarına sahip olsa bile- Ansell'in "müşterilerinden ve rakiplerinden bağımsız hareket etmesinin mümkün olmadığına" dolayısıyla, Ansell'in ilgili pazarlarda hakim durumda bulunamayacağına işaret etmektedir. Bu çerçevede, Ansell'in eylemleri "kötüye kullanma" olarak nitelendirilen eylemlerle örtüşse bile, anılan teşebbüse yönelik hakim durum tespiti yapılmadığından, söz konusu eylemlerin Kanun'un 6. maddesi kapsamında değerlendirilemeyeceği kanaatine varılmıştır.
- (33) Şikayet dilekçesinde yer alan İdeal'in müşteri bilgilerini, fiyat tekliflerini ve satış politikalarını kapsayan ticari sırlarının İstanbul Ticaret tarafından öğrenilerek İdeal'in müşterilerini çalmak için kullanılması iddiası ile Ansell'in Türkiye'de herhangi bir şubesi ya da irtibat bürosu bulunmamakla birlikte Vision'un ortağı Yves Lonneville'in Ansell'in Türkiye temsilcisi gibi hareket etmesi ve Vision Firması tarafından Ansell'e fatura kesilmesi; ayrıca Türkiye'de şubesi veya temsilciliği bulunmayan Ansell'in yasalara aykırı bir şekilde Türkiye'de faaliyet göstermesi ve kendi adına eleman istihdam etmesi iddialarına yönelik olarak ise 4054 sayılı Kanun kapsamında olmamaları nedeniyle yapılacak bir işlem bulunmamaktadır.

J. SONUÇ

- (34) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.